

Renesanční pedagogika (14. – 16. stol.)

- intenzivní kulturní a hospodářský rozvoj v Evropě → nové možnosti pro lidi, vznik nových manufaktur, oslabení vlivu církve, objevné cesty (Asie, Afrika, Amerika); rozvoj přírodních věd, filozofie i kultury
- nový postoj k životu – optimismus, důvěra v lidské síly, snaha o všestranný rozvoj osobnosti, renesance antických ideálů, touha po nové harmonické výchově člověka

Francois Rabelais (1497 – 1553)

- Francouz
- kritika odtrženosti výchovy od života, přetěžování paměti, zanedbávání tělesného rozvoje a harmonie ducha
- požadavek návratu k přírodě

Thomas More (1478 – 1535)

- Angličan
- požadavek všeobecné školní docházky pro hochy i dívky
- vedle přírodovědného vzdělání a tělesného vzdělání vyzvedá také pracovní výchovu
- výuka v mateřském jazyce i pro vyšší vrstvy

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- **Dílo:** Utopie
- sociální román zaměřený proti hospodářským a sociálním neduhům doby
- za prvopočátek všeho společenského zla považuje soukromé vlastnictví
- dále se zde zabývá otázkami výchovy a vzdělání
- hlásá zde požadavek, aby člověk v novém státě žil podle přírody
- pracovní povinnost pro všechny muže a ženy
- ideálního stavu ve společnosti lze dosáhnout pouze přirozenou organizací státní i přirozenou výchovou založenou na rozumu – tímto postupem měla být odstraněna nezaměstnanost a bída
- výroba byla založena na řemesle
- bylo nutno zavést jednotnou pracovní povinnost v rozsahu šesti hodin denně – teprve po jejím splnění bylo možno se věnovat kulturní činnosti
- namáhavá ruční práce měla být omezena ve prospěch rozvoje ducha
- byla zavedena povinnost všeobecné školní docházky pro hochy i dívky
- kromě rozumového vzdělávání kladl velký důraz na tělesnou výchovu a výchovu k práci
- pro zpřístupnění vzdělání se mělo využívat mateřského jazyka a četných názorných pomůcek
- byl podporován všestranný rozvoj jedince spojováním teoretického vzdělávání s prací
- pedagogické požadavky v tomto díle: stejná a všestranná výchova všech dětí, školní povinnost a možnost vzdělání pro všechny, vědecké poznání všem občanům, pracovní výchova veškeré mládeže s cílem překonat protiklad mezi tělesnou a duševní prací
- Utopie představuje nejdůležitější dílo sociálního myšlení o výchově až do konce 18. stol.

Implementace ICT do výuky č. CZ.1.07/1.1.02/02.0012 GG OP VK

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Erasmus z Rotterdamu (1467 – 1536)

- důsledný racionalista, snaha svobodně vykládat Písmo
- osobní svoboda, obdiv k antice
- rozhodující význam výchovy v životě jedince → začít již v útlém věku

Dílo:

- Důvěrné hovory – nejrozšířenější pedagogický spis, obsahuje i určité intimnosti ze života dospělých; spis byl mnohokrát přepracován a stále znovu vydáván.
- Chvála bláznivosti – satira, zaměřeno proti katolickému duchovenstvu, ale také proti Lutherovi; věnováno Thomasi Morovi
- O způsobu studia
- O ušlechtilosti dětských mravů – obě tato díla velmi významná pro teorii pedagogiky

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ciceronovec – psáno formou dialogu. Erasmus kritizuje scholastický způsob neefektivní výuky latinského jazyka, kdy učitel Nozoponus omezuje studium latiny pouze na Cicerona, aby nebyl pokažen latinský jazyk. Místo toho Erasmus doporučuje, aby se žák ihned po vstupu do školy učil poutavým a účinným způsobem současné latině a řečtině, a to ihned od počátku formou rozhovoru, ústní výcvik má být doplňován písemnými překlady z řečtiny do latiny a samostatnými řečnickými cvičeními obsahujícími výrazy pro denní život. Mateřskou řeč je ve škole nutno potlačovat.

- Erasmus vydával zvláště staré řecké klasiky
- v roce 1516 pořídil řecké vydání Nového zákona s latinským překladem, tímto kritickým vydáním Erasmus výrazně narušil monopol scholastického výkladu Bible
- Erasmus soudí, že lidu náleží pouze náboženství a lid má umět číst pouze Bibli; dívky mají být vedeny hlavně ke zbožnosti a ke společenskému chování, kromě toho si mají osvojit i některé řemeslo, aby se mohly podle potřeby i samy uživit
- vliv Erasma, tohoto “humanisty severu”, se projevoval hlavně v Anglii, Nizozemí a Francii, částečně také v Čechách, Polsku a Uhrách

Osvícenectví a pedagogika 18./19.st.

- Již koncem 17. stol. se objevují ve Francii pokusy o změnu tradiční výchovy a o prohloubení výchovy dívek. Humanismus, výchovně vzdělávací práce s problémovou mládeží. Individualismus, přirozenost a samostatnost ve výchově...

Anglický pedagogický systém

John Locke (1632 – 1704)

- anglický filozof, liberální politik a pedagog
- myšlenky o výchově – individuální výchova soukromým vychovatelem (v zámožných rodinách)

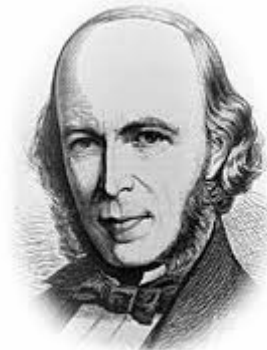

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- základní oblasti výchovy:
  - **tělesná** (otučování, hygiena, prostá strava, pohyb, spánek)
  - **mravní** (výcvik sebeovládání)
  - **rozumová** (nenáročné cíle, určena praktickou potřebou, reálné předměty, řemesla)
- doporučuje učit jazykům bezprostřední konverzací, nikoli gramatikou
- cílem není všestranně vzdělaný jedinec, ale úspěšný a zdatný gentleman
- Dílo: 1693 **Myšlenky o výchově**

HERBERT SPENCER

(1892-1903)

- anglický filozof, sociolog a pedagog,
- upřednostňuje mravnost, rozum a tělesnou výchovu, přípravu k životu, sebezáchovu, elementární dovednosti (číst, psát, počítat).
- **Dílo: Výchova rozumová, mravní a tělesná**

Francouzská pedagogika

- atmosféra narůstajících rozporů společnosti ústí na sklonku 18. století ve Velkou francouzskou revoluci → nové koncepce demokratické výchovy – právo na vzdělání, možnost podílet se na rozvoji společnosti
- ideje: rovnost, svornost, bratrství

JEAN JACQUES ROUSSEAU (1712-1778)

- nejvýraznější postava francouzské pedagogiky 18. stol.
- myslitel, ideový předchůdce Velké francouzské revoluce
- pocházel ze Ženevy, od mládí se živil příležitostnou prací, sám se vzdělával v jazycích, v přírodních vědách a ve filozofii, studoval Locka, Descarta

- v roce 1741 přichází do Paříže, pomoc nachází u Diderota
- požaduje výchovu individuální, citlivou, přirozenou a svobodnou, přiměřenou ke věku dítěte, osobní zkušenost, mravnost, víra v člověka
- **Dílo:1762 Emil, o harmonické výchově**

JOHAN FRIEDRICH HERBART

(1776-1841)

- německý filozof, psycholog a pedagog,
- upřednostňoval výchovnou praxi, individuálnost, poradenství, pedagogickou teorii, etiku, charakter a aktivnost
- proces výchovy člení na vedení, vyučování a mravní výchovu.

Vliv vědeckotechnické revoluce:

- **zakládání prvních továren, železnice**
- **rozdíl mezi chudým venkovem a průmyslovými městy**
- **růst obyvatelstva, provizorní dělnické kolonie u továren a staveb**
- **nezaměstnanost, dětská práce**

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ROBERT OWEN (1771-1858)

- anglický sociální reformátor, který se snažil o zlepšení sociálních podmínek dělníků; ve své přádelně bavlny zřídil vzorové sídliště pro své dělníky, zkrátil pracovní dobu na 10,5 hodiny, zakázal práci dětem do 10 let, zřídil obchod s levným zbožím pro své dělníky
- upřednostňoval výchovu, mravnost, beztřídní společnost a samosprávné komunity